

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/4/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7511209840
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7511209840.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobkyne: E. C., nar. X.X.XXXX, bytom v C., M. XX/XX, prechodne bytom A.Q. X, zast. JUDr. Mikulášom Buzgóom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanej: M. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom Ž. XXX, zast. JUDr. Michalom Treščákom ml., advokátom, so sídlom v Košiciach, Thurzova 6, o zaplatenie 573,59 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 19. mája 2021 sp.zn. 11C/49/2011

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 19. mája 2021 č.k. 11C/49/2011-264.

Žalovaná má proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zo dňa 19. mája 2021 č.k. 11C/49/2011-264 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanej priznal voči žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe doručenej súdu dňa 15.7.2011, ktorou sa žalobkyňa (pôvodne žalobkyňa v 1. rade) spolu s M. Y. (pôvodne žalobcom v 2. rade) domáhali od žalovanej zaplatenia každému z nich sumy 573,59 € s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že v dedičskom konaní vedenom pod sp.zn. 10D/1721/97 po poručiteľke Q. Y., rod. Y., ich matke, piati dedičia (súrodenci) uzavreli dedičskú dohodu, na základe ktorej žalovaná zdedila spoluvlastnícky podiel vo výške 1/2 na nehnuteľnosti - pozemku parcela číslo XXX/XX, druh zastavané plochy a nádvoria, o výmere 144 m², zapísanom na LV č.XXXXX, kat. územie Y. (ďalej len „predmetná nehnuteľnosť“) s tým, že v prípade predaja alebo iného peňažného zvýhodnenia predmetnej nehnuteľnosti bola žalovaná zaviazaná vyplatiť ustupujúcim dedičom ich zákonný podiel z nadobúdacej hodnoty predmetnej nehnuteľnosti. Tvrdiac, že im žalovaná neoznámila realizáciu predaja predmetnej nehnuteľnosti, nútení sami si zabezpečiť kópiu kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaná odpredala predmetnú nehnuteľnosť, túto získali od Správy katastra až dňa 20.6.2011 a z nej mali preukázanú kúpnu cenu predmetnej nehnuteľnosti vo výške 86.400,- Sk. Dôvodom podania predmetnej žaloby bola pritom skutočnosť, že žalovaná dobrovoľne odmietla vyplatiť každému z nich podiel vo výške 1/5.

3. Súd konanie pôvodného žalobcu v 2. rade proti žalovanej o zaplatenie sumy 573,59 € s príslušenstvom zastavil a vo vzťahu medzi pôvodným žalobcom v 2. rade a žalovanou nepriznal účastníkom náhradu trov konania z dôvodu, že pôvodný žalobca v 2. rade v priebehu konania zobral žalobu späť (právoplatný I. výrok rozsudku zo dňa 1.10.2015 č.k. 11C/49/2011-169). Predmetom konania tak ostal iba nárok uplatnený žalobkyňou (pôvodne žalobkyňou v 1. rade).

4. Právne vec posúdil podľa § 3, §100 ods. 1, § 101, § 563 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) spolu s § 28 ods. 1, 2, 3, § 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv (ďalej len „katastrálny zákon“) a § 4 ods. 1 písm. a/, § 19 ods. 2, § 21 ods. 1 zákona č. 215/1995 Z.z. o geodézii a kartografii.

5. Súd (po vrátení veci v intenciách zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu) doplnil dokazovanie za účelom ustálenia okamihu začiatku plynutia premlčacej lehoty žalobou uplatneného nároku na vyplatenie dedičského podielu z nadobúdacej hodnoty predmetnej nehnuteľnosti. Na základe vykonaného dokazovania súd mal preukázané, že vklad kúpnej zmluvy týkajúcej sa predmetnej nehnuteľnosti bol povolený dňa 29.1.2008 pod č. V-12354/2007 a zapísaný bol v katastri nehnuteľností dňa 5.2.2008. Sprístupnenie informácií prostredníctvom webových služieb internetového portálu bolo realizované s účinnosťou od 1.9.2007 na základe Zákona o geodézii a kartografii. Správcom informačného systému geodézie, kartografie a katastra je Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky a jeho prevádzkovateľom je Geodetický a kartografický ústav Bratislava. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že súbory (dátumy) zverejnených údajov sa nearchivujú, preto správca systému nevedel poskytnúť informáciu presného dátumu, kedy bol zápis sporného vkladu zverejnený na katastrálnom portáli, avšak vychádzajúc zo skutočnosti, že v rozhodnom období (v čase zápisu vkladu kúpnej zmluvy týkajúcej sa predmetnej nehnuteľnosti) sa aktualizácia údajov uskutočňovala v týždňových intervaloch, spravidla po víkendoch, správca uviedol, že s najväčšou pravdepodobnosťou sa tak stalo po víkendovej aktualizácii systému, najskôr dňa 11.2.2008.

6. S poukazom na uvedené - najmä na skutočnosť vykonávania pravidelnej aktualizácie katastrálneho portálu na týždennej báze - súd uzavrel, že možno s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou bez odôvodnených pochybností vysloviť, že k zverejneniu údajov o povolení vkladu predmetnej kúpnej zmluvy, ktorej zápis sa vykonal dňom 5.2.2008, došlo ešte v mesiaci február 2008 (najskôr dňa 11.2.2008). V konaní pritom nebolo sporným, že žalobkyňa vyzvala žalovanú na úhradu dlhu až podanou žalobou, ktorá súdu bola doručená dňa 15.7.2011. Na základe uvedeného s prihliadnutím na všetky okolnosti súd prvej inštancie uzavrel, že premlčacia lehota pre uplatnenie žalovaného nároku začala plynúť už v mesiaci február 2008 (najskôr dňa 11.2.2008) a uplynula vo februári 2011, a preto námietka premlčania žalobou uplatneného nároku bola vznesená žalovanou dôvodne.

7. K argumentácii žalobkyne, že na prípadné premlčanie by súd nemal prihliadať, nakoľko toto by bolo v rozpore s dobrými mravmi (keďže v posudzovanom prípade išlo o uplatnenie nároku na vyplatenie podielu ustupujúcim dedičom), súd uviedol, že účelom premlčania je jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv (pohľadávok), jednak čeliť tomu, aby dlžníci neboli, pokiaľ ide o ich povinnosti, vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútiteľnosti) zo strany súdov. Tým inštitút premlčania v súlade s požiadavkou právnej istoty bráni existencii dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv a ním zodpovedajúcich povinností, ktoré sú, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie po uplynutí dlhšej doby, vždy späté s určitou spornosťou. Možno teda povedať, že povinnému subjektu je poskytnutá námietkou premlčania účinná možnosť jeho ochrany pred uvedenými negatívnymi dopadmi dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv. Je na úvahe povinného subjektu, či námietku premlčania uplatní, alebo nie. Súčasne treba pripomenúť, že Občiansky zákonník zdôrazňuje aj vlastné pričinenie subjektov, pokiaľ ide o ochranu ich práv, a požaduje, aby predovšetkým oni samé sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, aby nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu (viď napr. nález Ústavného súdu ČR z 11.5.2000, sp.zn. III.ÚS 158/99).

8. V tejto súvislosti poukázal na rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR, ako aj názory vyjadrené v Bulletinu slovenskej advokácie zohľadňujúc aj prax Ústavného súdu ČR. Konkrétne poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV.ÚS 542/2013, v zmysle ktorého vznesenie námietky premlčania možno považovať za rozporné s dobrými mravmi iba v prípade, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom, pričom je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä brať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby (poukaz na uznesenie ÚS SR sp.zn. II.ÚS 176/2011). Ústavný súd zároveň konštatoval, že uplatnenie námietky premlčania je vo všeobecnosti potrebné považovať za výkon práva v súlade s dobrými mravmi.

9. Súd konštatoval, že v danom prípade z konania nevyplývajú okolnosti, ktoré by odôvodňovali neprihliadať na premlčanie a priznanie účinkov premlčania neznamená pre žalobkyňu neprimerane tvrdý postih. Žalobkyňa mala možnosť uplatniť svoje právo na súde skôr, neuplatnenie včas zavinila sama. Súd pritom poukázal na to, že žalobkyňa sama uviedla, že už počas prebiehajúceho dedičského konania mala vedomosť, že predmetná nehnuteľnosť sa bude odpredávať, dokonca jej v súvislosti s plánovaným predajom bola vyplatená záloha vo výške 4.000,- Sk a bola tiež informovaná komu sa bude predmetná nehnuteľnosť odpredávať (uvedené žalobkyňa uviedla na pojednávaní dňa 10.6.2013 na č.l. 63 spisu). Je teda podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že žalobkyňa mala vedomosti o predaji a zaujímal sa o predaj predmetnej nehnuteľnosti už skôr, pričom pri bežnej opatrnosti žalobkyňa mala možnosť sledovať zápisy na predmetnom liste vlastníctva a v prípade potreby domáhať sa svojho práva v zákonom stanovenej lehote, resp. pred márnym uplynutím premlčacej lehoty. Kataster nehnuteľností je verejnou listinou, ktorého obsah je prístupný širokej verejnosti, a preto nemôže obstať argumentácia žalobkyne, že je osobou neznalou práva, že nevlasťní počítač či prístup na internet. Nedostatočná obozretnosť (či neznalosť práva) žalobkyne nemôže byť dôvodom, pre ktorý by mal súd inak dôvodne vznesenú námietku vyhodnotiť ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Takýmto posudzovaním by bol popretý účel inštitútu premlčania.

10. Vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania, voči ktorým bola tiež vznesená námietka premlčania, súd v prvom rade uviedol, že úroky z omeškania nie sú samostatnými právami, ktorým by plynula samostatná premlčacia doba, ale v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sú príslušenstvom pohľadávky a znášajú osud hlavnej pohľadávky, preto sa premlčujú spolu s hlavnou pohľadávkou. Povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškaní so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčuje ako celok. V tejto súvislosti súd poukázal na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR (napr. 1Cdo/157/2009) i na zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR vyslovené v rozhodnutí R 67 uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 5/2014, že povinnosť platiť úroky z omeškania, vyplývajúca z vedľajšieho (akcesorického) právneho vzťahu, nemôže trvať dlhšie, než trvá hlavný záväzok, pretože uplynutím premlčacej doby sa právo premlčí ako celok.

11. Preto súd prvej inštancie uzavrel, že keď konštatoval premlčanie hlavného právneho vzťahu, nemôže sa potom takýto právny následok uplynutia času nevzťahovať i na úroky z omeškania, ak žalovaná vznesla námietku premlčania k celému uplatnenému nároku, tzn. aj vo vzťahu k úrokom z omeškania.

12. O trovách konania rozhodol podľa § 251 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP, pričom súd skúmal aj potrebu aplikácie ust. § 257 CSP. Dospel však k záveru, že v danom prípade neexistuje žiadna výnimočná okolnosť strán sporu a dôvod pre aplikáciu ust. § 257 CSP nevidel ani v okolnostiach danej veci.

13. Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (vychádzajúc z obsahu odvolania) a navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie a uloží žalovanej povinnosť nahradiť žalobkyni sumu 573,59 € s príslušenstvom.

14. Odvolateľka opakovane v odvolaní vyjadrila názor, že súd nemal pripustiť námietku premlčania vznesenú v konaní zo strany žalovanej, pretože túto považuje za rozpornú s dobrými mravmi. Poukázala na predmet sporu (vyplatenie peňažného nároku vyplývajúceho z dedičstva). Uviedla, že si je vedomá, že námietka premlčania dôvodne vznesená v konaní nie je v rozpore s dobrými mravmi, avšak podľa nej súd túto námietku nemal posudzovať bežným spôsobom, ale mal zohľadniť výnimočnosť prípadu, ktorú žalobkyňa vzhliada v tom, že žalovaná zdedila aj spoluvlastnícke podiely ostatných dedičov, vedela o svojej povinnosti v prípade predaja nehnuteľnosti, ktorú si však nesplnila. Poukázala na to, že súd mal vedomosť o tom, že aj jej brat (pôvodný žalobca v 2. rade) nedostal vyplatený svoj peňažný podiel. Zároveň poukázala na to, že počas pandémie nebol v domácnosti dostatok počítačov a taktiež ona nemala praktické znalosti ich obsluhy, a preto pri publitnej informácii nemohla túto získať skôr. Aj túto skutočnosť podľa nej mal súd zohľadniť, pričom opakovane poukázala na to, že žalovaná konala úmyselne na úkor ostatných dedičov. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS/176/2011, ktorého závery sú aplikovateľné na túto vec podľa jej názoru.

15. Žalovaná sa k podanému odvolaniu vyjadrila písomne tak, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a odvolacie námietky žalobkyne považuje za nedôvodné. Podľa nej uznaním námietky premlčania nedošlo k porušeniu dobrých mravov, súd prvej inštancie náležite prihliadol na konkrétne okolnosti prípadu a dostatočným spôsobom odôvodnil svoje závery, prečo došlo k premlčaniu uplatneného nároku. Prihliadol aj na žalobkyňou namietané skutočnosti a odôvodnil, prečo nepovažoval námietku premlčania za uplatnenú v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaná zdôraznila, že uplatnenie námietky premlčania je vo všeobecne potrebné považovať za výkon práva v súlade s dobrými mravmi, ten kto chce vylúčiť účinky tejto námietky pre rozpor s dobrými mravmi musí tento rozpor aj náležite preukázať a zároveň zdôraznila, že postup podľa § 3 ods. 1 OZ má miesto iba vo výnimočných prípadoch a vznesenie námietky premlčania nesie znaky zneužitia tohto práva. Korektív dobrých mravov nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty, pričom k jeho uplatneniu môže dôjsť iba v prípade, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a priznanie účinkov premlčania by bolo voči nemu neprímerane tvrdým postihom. V tejto súvislosti žalovaná uviedla, že žalobkyňa nebránila žiadna objektívna prekážka uplatniť svoj nárok včas, pričom skutočnosť, že nedisponovala počítačom nemôže predstavovať výnimočnú okolnosť, preto je zrejme, že žalobkyňa rozpor s dobrými mravmi náležite nepreukázala. Žalobkyňa mala možnosť uplatniť si svoje právo skôr, no včasné neuplatnenie si zavinila sama. Je zrejme, že mala vedomosť o predaji a zaujímala sa predaj predmetnej nehnuteľnosti už skôr a pri bežnej opatrnosti mala možnosť sledovať zápisy na listine vlastníctva a domáhať sa svojho práva v zákonom stanovenej lehote. Nedostatočná obozretnosť, či neznalosť práva žalobkyne nemôže byť dôvodom, pre ktorý by mal súd inak dôvodne vznesenú námietku vyhodnotiť ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaná preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

16. Žalobkyňa v odvolacej replike zotrvala na svojom stanovisku o potrebe použitia korektívu k ust. § 101 OZ, nakoľko námietka premlčania je podľa nej v rozpore s dobrými mravmi. Zároveň uviedla, že v konaní uplatňovaný nárok sa nemohol premlčať v trojročnej objektívnej lehote, nakoľko ide podľa nej o priznané právo na výplatu, respektíve povinnosť výplaty ustupujúcim dedičom za ich zákonný dedičský podiel, v ktorej veci konal notár ako súdny komisár a takáto dohoda bola pojatá do osvedčenia o dedičstve. Podľa žalobkyne objektívna lehota v danom prípade má byť podľa ust. § 110 ods. 1 OZ desaťročná odo dňa kedy sa malo podľa rozhodnutia plniť.

17. V odvolacej duplike sa žalovaná vyjadrila k novému argumentu žalobkyne o uplatnení ust. § 110 ods. 1 OZ, s ktorým nesúhlasila. Odkázala na výklad k predmetnému ustanoveniu ako aj na judikatúru, konkrétne na uznesenie NS ČR sp.zn. 29Cdo/865/2009, podľa ktorého „uznesenie o dedičstve nie je rozhodnutím, ktorým by bolo poručiteľovmu veriteľovi priznávané právo, ktoré by mohlo byť vymáhané súdnym výkonom rozhodnutia alebo exekúciou - nemá preto účinky, ktoré predpokladá ust. § 110 ods. 1 OZ“. Zdôraznila teda, že na záväzok žalovanej v dedičskej dohode poňatej do osvedčenia o dedičstve nemôže byť aplikované ust. § 110 ods. 1 OZ, keďže žalobkyňa nebolo právoplatne priznané súdnym rozhodnutím právo, ktorého výkonu sa môže domáhať exekúciou v priebehu desaťročnej premlčacej lehoty.

18. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a § 380 CSP a z hľadísk uplatneného odvolacieho dôvodu (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné vyhovieť.

19. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 31. januára 2023 o 09.20 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 24.01.2023 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

21. Žalobkyňa uplatnila odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

22. Odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP nebol naplnený.

23. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

24. Žalobkyňa v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzala už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jej odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

25. Súd svoje úvahy, ako dospel k skutkovým a právnym záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na odvolacie námietky žalobcu.

26. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku, na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uvádza nasledovné:

27. Podstatou odvolacích námietok je posúdenie dôvodnosti námietky premlčania vznesenej v konaní zo strany žalovanej, a to ustálenie dĺžky premlčacej doby, okamihu začiatku plynutia premlčacej lehoty a následne posúdenie, či v tomto konkrétnom prípade uplatnenie námietky premlčania možno považovať za uplatnenie práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 OZ.

28. Vo vzťahu k posudzovaniu vznesenej námietky premlčania odvolací súd vyjadril svoj názor v uznesení zo dňa 23.2.2017 sp.zn. 2Co/2/2016, v zmysle ktorého v danom prípade je potrebné aplikovať ust. § 101 OZ upravujúce všeobecnú dĺžku premlčacej doby, ktorá je trojročná a začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo (objektívne posudzované) vykonať po prvý raz. Vychádzal z úvahy, že kataster nehnuteľností je verejnou listinou, ktorej obsah je prístupný širokej verejnosti, a preto pri bežnej opatrnosti žalobkyňa mala možnosť sledovať zápisy na liste vlastníctva a v prípade potreby domáhať sa svojho práva v zákonom stanovenej lehote (t.j. pred jej márnym uplynutím), preto pri náležitej opatrnosti žalobkyňa mohla právo prvýkrát vykonať vtedy, keď v katastri nehnuteľností bol uverejnený vklad vlastníckeho práva (údaj o povolení vkladu sa stal verejne prístupným).

29. Odvolací súd nevzhladol žiadne dôvody, pre ktoré by sa odklonil od vysloveného názoru, a preto súd prvej inštancie po doplnení dokazovania získaním informácie od Okresného úradu Košice, odboru katastrálneho a od Geodetického a kartografického ústavu v Bratislave dospel k správne záveru, že námietka premlčania žalobou uplatneného nároku bola vznesená žalovanou dôvodne.

30. Nebolo možné akceptovať argument žalobkyne o uplatnení ust. § 110 ods. 1 OZ, pretože uznesenie o dedičstve sp.zn. 10D/1721/97 nemožno považovať za rozhodnutie, ktorým by bolo žalobkyňi priznané právo, ktoré by mohlo byť vymáhané súdnym výkonom rozhodnutia alebo exekúciou, nemá preto účinky, ktoré predpokladá ust. § 110 ods. 1 OZ. Na záväzok žalovanej v dedičskej dohode poňatej do osvedčenia o dedičstve nemôže byť aplikované ust. § 110 ods. 1 OZ, keďže žalobkyňi ním nebolo právoplatne priznané právo, ktorého výkonu sa môže domáhať exekúciou v priebehu desaťročnej premlčacej lehoty. O tzv. judikované právo (pohľadávku), ktoré sa premlčuje za desať rokov odo dňa, keď sa malo podľa rozhodnutia plniť, možno hovoriť len v prípade, ak z rozhodnutia jasne vyplýva výška pohľadávky alebo spôsob jej určenia a paričná lehota (lehota na plnenie). V danom prípade osvedčenie o dedičstve priznáva iba do budúca (možné) právo na vyplatenie podielu, avšak zatiaľ v nekonkretizovanom čase a v neurčitej výške, k plneniu ktorého vôbec nemuselo dôjsť v prípade, ak by nehnuteľnosť nebola prevedená na inú osobu.

31. Súd teda správne aplikoval trojročnú premlčaciu dobu a správne uzavrel, že premlčacia lehota pre uplatnenie žalovaného nároku začala plynúť už v mesiaci február 2008 (najskôr dňa 11.2.2008) a uplynula vo februári 2011, a preto námietka premlčania žalobou uplatneného nároku bola vznesená žalovanou dôvodne.

32. Odvolací súd sa plne stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade z konania nevyplývajú okolnosti, ktoré by odôvodňovali neprihliadať na premlčanie a priznanie účinkov premlčania neznemená pre žalobkyňu neprimerane tvrdý postih, t.j. v tomto konkrétnom prípade uplatnenie námietky premlčania nemožno považovať za uplatnenie práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 OZ.

33. Žalobkyňa v priebehu konania nepreukázala (a ani netvrdila) také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali výnimočnosť daného prípadu na základe, ktorých by súd mohol dospieť k záveru o rozpore námietky premlčania s dobrými mravmi. Prítom aj v zmysle uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. II.ÚS/176/2011, na ktoré žalobkyňa poukazuje, v rozpore s dobrými mravmi môže byť len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom.

34. Aj podľa odvolacieho súdu žalobkyňa mala možnosť uplatniť svoje právo na súde skôr, neuplatnenie včas zavinila sama, keďže už počas prebiehajúceho dedičského konania mala vedomosť, že predmetná nehnuteľnosť sa bude odpredávať, dokonca jej v súvislosti s plánovaným predajom bola vyplatená záloha a bola tiež informovaná komu sa bude predmetná nehnuteľnosť odpredávať. Preto pri bežnej opatrnosti žalobkyňa mala možnosť sledovať zápisy na predmetnom liste vlastníctva a v prípade potreby domáhať sa svojho práva pred márnym uplynutím premlčacej lehoty. Kataster nehnuteľností je verejnou listinou, ktorého obsah je prístupný širokej verejnosti, a preto nemôže obstať argumentácia žalobkyne, naopak, jej nedostatočná obozretnosť nemôže byť dôvodom, pre ktorý by mal súd inak dôvodne vznesenú námietku vyhodnotiť ako výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.

35. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní poukázala na to, že počas pandémie nebol v domácnosti dostatok počítačov a taktiež ona nemala praktické znalosti ich obsluhy, a preto pri publickej informácii nemohla túto získať skôr, na túto skutočnosť odvolací súd nemohol prihliadať, najmä s poukazom na to, že premlčacia lehota v predmetnom prípade plynula v období 02/2008 - 02/2011 a pandemická situácia nastala až v roku 2021.

36. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

37. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobkyňa nebola v odvolacom konaní úspešná, preto jej nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol úspešnej žalovanej, preto odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto rozsudku.

38. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).